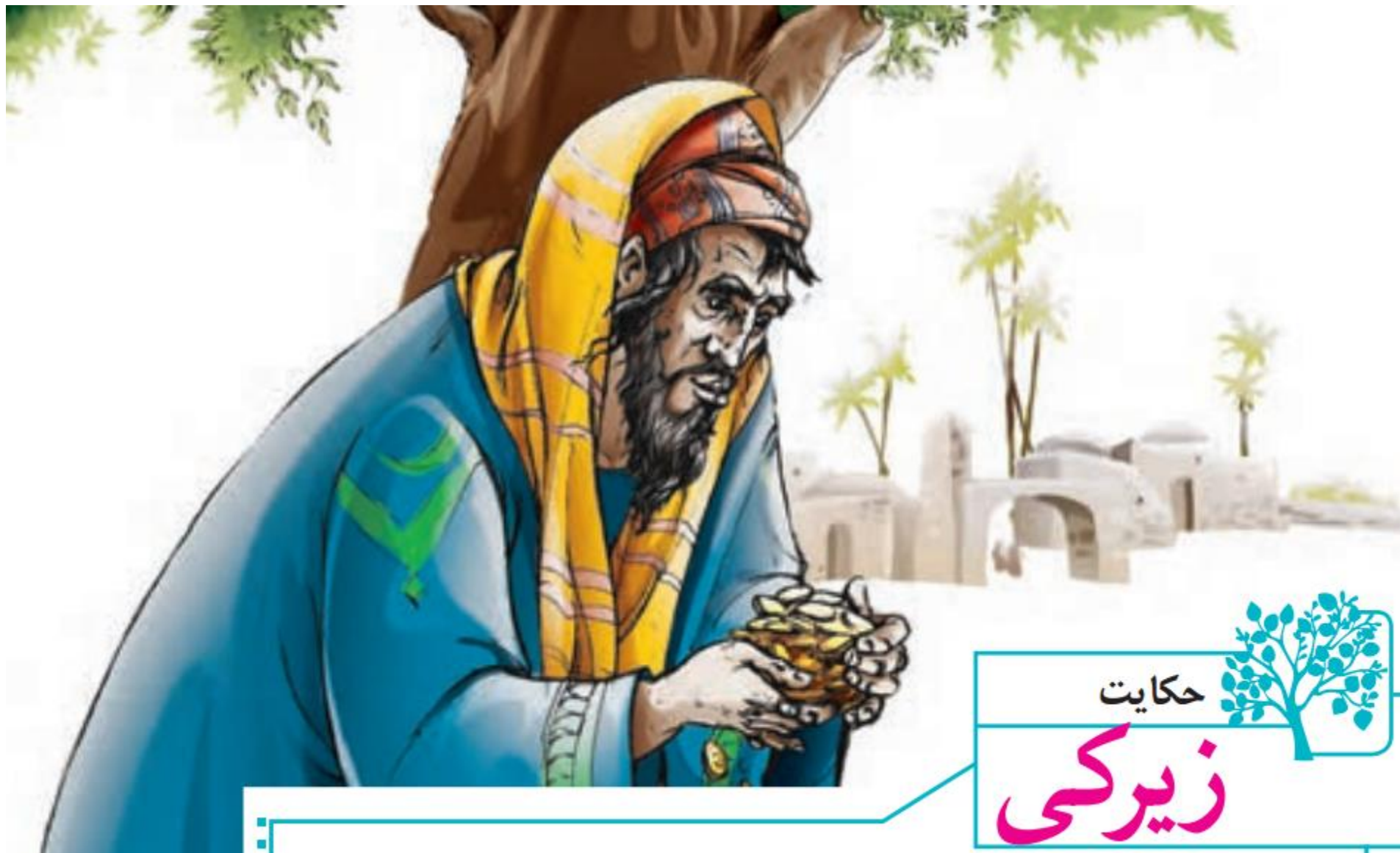

مجتمع آموزشی دانشگاه شیراز

دبستان دخترانه دانشگاه شیراز

پایه: پنجم	فارسی			نام درس		
حکایت زیرکی				موضوع		
زمان: ۵۰ دقیقه		۲		فصل		
۱۳۹۹		تاریخ:	۴۶	الی	۴۶	صفحه
تهیه کننده: گروه آموزشی پنجم دبستان						

حکایت

زیرکی

مردی مقداری زر داشت و چون به کسی اعتماد نداشت، آن را بُرد و زیر درختی دفن کرد. بعد از مدّتی بیامد و زر طلبید، بازنیافت و با هر کس که گفت، هیچ کس درمان ندانست. او را به حاکم نشان دادند. پس نزد او رفت و چگونگی را بیان کرد. حاکم فرمود: «تو باز گرد که من فردا زر تو حاصل کنم!».

آن گاه، حاکم طبیب را نزد خود خواند و گفت: «ریشه‌ی فلان درخت، چه دردی را درمان می‌کند؟».

گفت: « فلان درد را ».

حاکم از جمله‌ی طبیبان شهر پرسید که « در این روزها چه کسی از فلان درد، شکایت کرد و شما او را به فلان درخت، اشارت کردید؟ ».

یکی گفت: « یک ماه پیش، مردی بیامد و از آن درد شکایت کرد. من او را به آن درخت، اشارت کردم ».

پس، حاکم کس فرستاد و آن مرد را طلبید و به نرمی و درشتی زر را بستد و به صاحب زر، باز داد!

بازنویسی از جوامع الحکایات، محمد عوفی

مردی مقدار زر داشت و چون به کسی اعتماد نداشت، آن را بُرد و زیر درختی دفن کرد. بعد از مدتی پیامد و زر طلبید، بازنیافت و با هر کس که گفت، هیچ کس درمان ندانست. او را به حاکم نشان دادند. پس نزد او رفت و چگونگی را بیان کرد. قاضی حاکم فرمود: «تو باز گرد که من فردا زر تو حاصل کنم!» پیدا کنم به دست آورم - دعوت کرد آن گاه، حاکم طبیب را نزد خود خواند و گفت: «ریشه‌ی فلان درخت، چه دردی را درمان می‌کند؟»

گفت: « فلان درد را ».

حاکم از جمله‌ی ^{همه‌ی} طبیبان شهر پرسید که « در این روزها چه کسی از فلان درد، شکایت کرد و شما او را به فلان درخت، ^{نشان دادید} اشارت کردید؟ ».

یکی گفت: « یک ماه پیش، مردی بیامد و از آن درد شکایت کرد. من او را به آن درخت،

اشارت کردم ».

کسی را دنبال آن مرد فرستاد ^{مهربانی} ^{خشونت} ^{گرفت} پس، حاکم کس فرستاد و آن مرد را طلبید و به نرمی و درشتی زر را بستد و به صاحب

زر، باز داد !

پس داد

بازنویسی از جوامع الحکایات، محمد عوفی

زندگی نامه

نورالدین محمد عوفی بخاری، تاریخ‌نگار، زندگی‌نامه‌نویس، مترجم و ادیب خراسانی که در اواخر سده ششم و اوایل سده هفتم هجری، می‌زیست.

در نیمه دوم سده ششم هجری در بخارا به دنیا آمد و در همان شهر تحصیل کرد و سپس به بسیاری از شهرهای ماوراءالنهر و خراسان و سیستان سفر کرد. او تا اواخر حکومت سلطان محمد خوارزم شاه در خراسان به سر می‌برد و ضمن دیدار و گفتگو با بزرگان و مشاهیر هم‌عصرش به گردآوری اطلاعات تاریخی دست پیدا می‌کرد که در کتاب‌هایش ثبت شده‌است.

آثار

آثار معروف او:

- لباب‌الالباب (تألیف در حدود سال ۶۱۸ ق.) نخستین تذکره در باره شاعران پارسی‌گو
- جوامع الحکایات و لوامع الروایات (تألیف در حدود سال ۶۳۰)، کتابی حجیم شامل حکایات ادبی و تاریخی.

الفرج بعد الشده نوشته تنوخی را از عربی به فارسی برگرداند.

واژگان جدید

زر = طلا

ببرد = برد

طلبید = خواست

باز نیافت = پیدا نکرد

هیچ درمان ندانست = هیچ کس راه چاره اش را نمی دانست

حاصل کنم = به دست آورم - پیدا کنم

طیب = پزشک

اشارت = اشاره

به نرمی و درشتی = با مهربانی و خشونت

پیام این حکایت، با کدام یک از مَثَل‌های زیر، ارتباط دارد، دلیل انتخاب خود را توضیح دهید.

دروغ‌گو، دشمن خداست.

نابرده رنج، گنج میسر نمی‌شود.

بار کج به منزل نمی‌رسد.

پیش‌غازی و مُعلق‌بازی.

- معنی ضرب المثل نابرده رنج گنج میسر نمی شود**
- ۱- انسان بدون تلاش و پشتکار موفقیتی به دست نمی آورد.
  - ۲- به کسانی گفته می شود که در مسیر زندگی با تحمل و سختی به موفقیت می رسند.
  - ۳- کسی که زحمت نکشد، چیزی به دست نمی آورد.
  - ۴- گاهی انسان باید سختی های زندگی را با صبر و تلاش تحمل کند تا به پیروزی برسد.
  - ۵- هر موفقیتی یک بهایی دارد و برای به دست آوردن آن باید هزینه کرد؛ هزینه ای از فکر و هوش و تلاش و پشتکار.

معنی ضرب المثل دروغگو دشمن خداست

۱- کسی که دروغ می گوید به خدا ایمان ندارد چرا که خداوند دروغگویان را دوست ندارد.

۲- دروغگو در دنیا و آخرت سرافکنده و ذلیل است؛ همانطور که پیامبر (ص) فرموده اند: از دروغگویی پرهیز زیرا دروغ باعث روسیاهی است.

۳- دروغگو از رحمت خداوند به دور است.

معنی ضرب المثل پیش غازی و معلق بازی

انسانی که هنر ناچیزی دارد در مقابل کسی که هنرهای بسیاری دارد ابراز وجود و فخر کند. فرد آگاه را نمی توان فریب داد.

«غازی» یعنی «بندباز» (البته معنای دیگر جنگجو است)؛ تعبیر عامیانه این است که «پیش کسی که روی بند معلق می زند و شیرین کاری می کند، معلق زدن هنرنامه‌ی ناچیزی است!»

ما خودمان از همه چیز آگاهیم، در پیشگاه ما نمایش در می آوری.

معنی ضرب المثل بار کج به منزل نمی رسد
با تقلب و نیرنگ و خلاف نمی توان کاری از
پیش برد و یا آن کار نتیجه خوبی ندارد.

پیام این حکایت، با کدام یک از مَثَل های زیر، ارتباط دارد، دلیل انتخاب خود را توضیح دهید.

دروغ گو، دشمن خداست.

نابرده رنج، گنج میسر نمی شود.

بار کج به منزل نمی رسد.

پیشِ غازی و مُعلق بازی.

هر کاری که بر اساس نیرنگ باشد ، به سرانجام نمی رسد . فردی که طلاها را دزدیده بود ، نتوانست از آن ها استفاده کند و مجبور شد آن ها را به صاحبش بازگرداند.